

การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ THE DEVELOPMENT OF TRAINING PROGRAM FOR CAREER DEVELOPMENT BASED ON TWO GENERATION APPROACH BY COOPERATIVE LEARNING PROCESS

ผู้วิจัย

สุรภา เกตุมาลา¹

Surapa Katemala

Sukatemala @ gmail. com

ดร.สุมลนิตย์ เกิดหนองวงศ์²

Dr.Sumolnit Kerdnoonwong

ดร. วิภาวรรณ สุขสถิตย์³

Dr.Wipawan Suksathid

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เพื่อทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 3) เพื่อประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้สำหรับการวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีพ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน เพื่อกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน 3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการทดลองและประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักปรัชญาพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทีมงานกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญและคนในพื้นที่ เพื่อทำการวิเคราะห์ ภาพรวมทั้งหมดและกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบโปรแกรม ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาการฝึกอบรม (4) การจัดกิจกรรม (5) รูปแบบการเรียนรู้ (6) วิธีการสอน (7) สื่อและอุปกรณ์การสอน (8) งบประมาณ (9) คุณค่า หรือ ประโยชน์ที่ได้รับ (10) การประเมินผล ขั้นตอนที่ 5 การนำโปรแกรมไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลโปรแกรม ขั้นตอนที่ 7 การรายงานคุณค่าของโปรแกรม

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรม พบว่า

1) ผลการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการประเมินตามสภาพจริงการสานกระจัดแม่ลา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลงานการสานกระจัดแม่ลาโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และ 3) ผลการประเมินตามสภาพจริงการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com พบว่าผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

¹นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³อาจารย์ประจำวิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา สาขาวัดแก้วแจ่มฟ้า

3. ผลการประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับดีมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ด้านผลผลิต รองลงมา ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านตัวป้อนเข้าตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในส่วนของการจัดการกิจกรรมฝึกอบรมพร้อมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาการฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น และช่วยส่งเสริมให้ครอบครัวเกิดความผาสุก อยู่ในระดับดีมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ แนวคิด Two – Generation Approach กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) design a training program for career development based on Two - Generation Approach by Cooperative Learning Process. 2) experiment a training program for career development based on Two - Generation Approach by Cooperative Learning Process. and 3) evaluate a training program for career development based on Two - Generation Approach by Cooperative Learning Process. The samples consisted of important persons in communities by 30 subjects of the person for study problems and need by interviews and 15 person for together planning by focus group, and the samples 20 person for experiment and evaluate by purposive sampling which divided to adult 10 persons and children 10 persons. Data were analyzed by using t-test *dependent* statistic.

The Research was found as follows:

1. The development of training program for career development based on Two – Generation

Approach by Cooperative Learning Process have procedured seven steps, one was analysis scope of problems and need, two was provide philosophy of education, three was together planning, four was design a training program which has componentd 10 elements as follows (1) mission (criterias and reasons) (2) objectives (3) content (4) activities (5) learning model (6) teaching method (7) instructional media (8) budgets (9) benefit and (10) evaluation, five was implementation, six was program evaluation, and seven was reporting the value of program.

2. The results of the experimental training program found that the results of the knowledge test pre-test and post-test showed statistically significant differences in knowledge scores at .05 significance level. The results of the authentic assessment on Maela Basket found that overall trainees have a good quality level. The result of the authentic assessment on website development of the online shop found that overall trainees have good quality level.

3. The result of evaluating the training program found that overall the trainees have the level of highest. When considering each element it was found that all sections have the level of highest as follows, the first was output, the second was process, the third was content and the last was input consequence. When considering the section of output it found that arranged training activity in which participated between members of families support the trainee simplifies understanding of content, and which support trainee's families is to built well-being in the level of highest.

Keywords : The Development of Training Program for Career Development, Two – Generation Approach, Cooperative Learning Process

บทนำ

ประชากรในประเทศไทย ปี 2558 มีจำนวนทั้งหมด 65,124,716 คน โดยแยกเป็นชาย 31,999,008 คน หญิง 33,125,708 คน (สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง. 2558: ออนไลน์) ซึ่งจากจำนวนประชากรทั้งหมดนั้นพบว่า มีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 55.38 ล้านคน เป็นผู้ว่างงาน 3.1 แสนคน หรือ ร้อยละ 0.7 เป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงาน มีประมาณ 16.7 ล้านคน หรือ ร้อยละ 30.0 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2558: ออนไลน์) ซึ่งจากจำนวนผู้ว่างงานและผู้ที่ไม่ได้ทำงานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเรื่องรายได้และอาจส่งผลกระทบต่อไปถึงความยากจนได้ ซึ่งความยากจนนับว่าเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ เพราะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: 9)

จากการประเมินสถานการณ์ความยากจนในประเทศไทย โดยใช้เส้นความยากจน (Poverty Line) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน เพื่อกำหนดว่า บุคคลใดที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจนจะถือว่าบุคคลนั้นเป็นคนจน ซึ่งเส้นความยากจน มีหน่วยเป็น บาท/คน/เดือน พบว่า เส้นความยากจนของประชาชนในแต่ละภาคปี 2556 มีดังนี้ กรุงเทพมหานคร เส้นความยากจนของประชาชนเป็น 3,047 บาท ภาคกลาง 2,775 บาท ภาคเหนือ 2,314 บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2,273 บาท และภาคใต้ 2,651 บาท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558: ไม่ปรากฏเลขหน้า) จะเห็นได้ว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนสูงสุดและมากกว่าทุกๆ ภาค รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

สำหรับประชาชนภาคกลางจำนวน 25 จังหวัด เส้นความยากจนปี 2556 โดยรวมเป็น 2,775 /บาท/คน/เดือน เมื่อพิจารณาจังหวัดที่มีเส้นความยากจนของประชาชนใน 10 อันดับแรก พบว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีเส้นความยากจนของประชาชนเป็น 2,646 บาท/คน/เดือน ซึ่งต่ำกว่าเส้นความยากจนในภาคกลาง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2558: 74 - 75)

1. ด้านอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพรับจ้างโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งในปี 2558 พบว่า มีผู้ว่างงาน จำนวน 2,114 คน เป็นชาย 1,723 คน หญิง 391 คน

2. ด้านสังคม ผลจากการเป็นเมืองอุตสาหกรรมได้ส่งผลกระทบต่อและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของชาวพระนครศรีอยุธยาที่เคยเป็นสังคมชนบทเปลี่ยนไปเป็นการใช้ชีวิตแบบสังคมเมืองรับเอาอารยธรรม ต่างชาติมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น ค่านิยมในสังคมเปลี่ยนไปจากเดิม เกิดปัญหาเด็กและเยาวชน เช่น เด็กติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเด็ก การใช้ความก้าวร้าวรุนแรง ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจังหวัดมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึง ดังนั้น จึงมักประสบกับปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมขัง ดินพังทลาย สร้างความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้ง ยังมีสาธารณภัยอื่นๆ เช่น ภัยแล้ง น้ำเสีย ชยะ

นอกจากนี้ ยังพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ต้องประสบปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน โดยมีที่ดินทำกินของตนเองแต่ต้องเช่าเพิ่มบางส่วน และไม่มีที่ดินของตนเองต้องเช่าที่ดินทำกินทั้งหมด ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน ปี 2558 พบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหมู่บ้านจำนวน 1,140 หมู่บ้าน แต่ต้องประสบปัญหาดังกล่าวจำนวน 245 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.49 (กรมการ

พัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2558: 190) ทำให้รายได้ที่ได้รับไม่เพียงพอต่อรายจ่ายส่งผลกระทบต่อความยากจน

ดังนั้นการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพยกระดับรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย คนจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวสามารถพึ่งตนเองได้มีโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐได้อย่างมี คุณภาพและทั่วถึง มีโอกาสพัฒนาทักษะความรู้ในสาขาอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งมี โอกาสเข้าถึงที่ดินทำกินและแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ อันจะนำไปสู่การหลุดพ้นจากความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2558 : 9) นอกจากนี้ แนวทางหนึ่งที่จะช่วยยกระดับรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น ได้แก่ การพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวในด้านการผลิต และการตลาด (ทอง สุข วันแสน. 2537: 4)

การพัฒนาอาชีพ เป็นการประกอบอาชีพที่มีการพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของลูกคาอยู่ตลอดเวลา โดยมีส่วนครองตลาดได้ตามความต้องการของผู้ผลิต แสดงถึงความมั่นคงในอาชีพ และยังช่วยทำใหเศรษฐกิจชุมชนและของประเทศดีขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2555: 7) การพัฒนาอาชีพหัตถกรรมจักสาน เป็นอาชีพที่สร้างรายได้เป็นอย่างดีที่นิยมทำกันในชนบท และมีการสืบทอดต่อกันมามีหลายประเภทตามแต่ละภาค และตามวัสดุที่มีในท้องถิ่น สำหรับภาคกลางโดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นิยมสานตะกร้าหว้า ซึ่งมีความงดงามและมีคุณค่าทางศิลปะ เป็นการใช้ฝีมือในการทำล้วนๆ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2541: 42) การพัฒนาอาชีพนั้น ควรมีการฝึกอบรม เพราะการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ (อุทัย หิรัญโต. 2531:

109) การฝึกอบรมครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องสร้างโปรแกรมสำหรับใช้เป็นแนวทางหลักในการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องสร้างโปรแกรมการฝึกอบรม สำหรับใช้เป็นแนวทางหลักในการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาโปรแกรมของนักวิชาการชาวต่างประเทศ ได้แก่ เบียล; บราวน์; พาวเวอร์; และจอห์นสัน (Beal ; Blount; Powers ; &Johnson. 1966). บูน (Boone. 1985); บอย (Boyle. 1981); แฟร์ (Freire. 1970); ฮูล (Houle. 1972); คีดี (Kidd. 1973); โนลส์ (Knowles.1970); ลิปปิต; วัตสัน; และเวสเลย์ (Lippitt; Watson; & Westley. 1958); และ ไทเลอร์ (Tyler. 1971) สรุปได้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักปรัชญาพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทีมงานกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญและคนในพื้นที่เพื่อทำการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดและกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบโปรแกรม ขั้นตอนที่ 5 การนำโปรแกรมไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลโปรแกรม ขั้นตอนที่ 7 การรายงานคุณค่าของโปรแกรม

การนำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ไปใช้กับคนหลายวัยพร้อมกัน ได้แก่ ผู้ใหญ่และเด็กที่ครอบครัวได้รับผลกระทบจากความยากจน ก็จะสามารถช่วยให้โปรแกรมการฝึกอบรมมีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่ชาวบ้านในชุมชนนั้น ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด Two - Generation Approach ซึ่งเป็นแนวคิดของหน่วยงานและนักวิชาการชาวต่างประเทศ (The Annie E. Casey Foundation. 2014: Online; Saunder. 2014: Online; Barczak. 2014 : Online; Ascend at the Aspen Institute. 2014: Online; &Smith. 2014: 3) ที่เน้นการพัฒนาคนสองวัยพร้อมกัน ได้แก่ ผู้ใหญ่ และเด็กที่ครอบครัวได้รับผลกระทบจากความยากจน

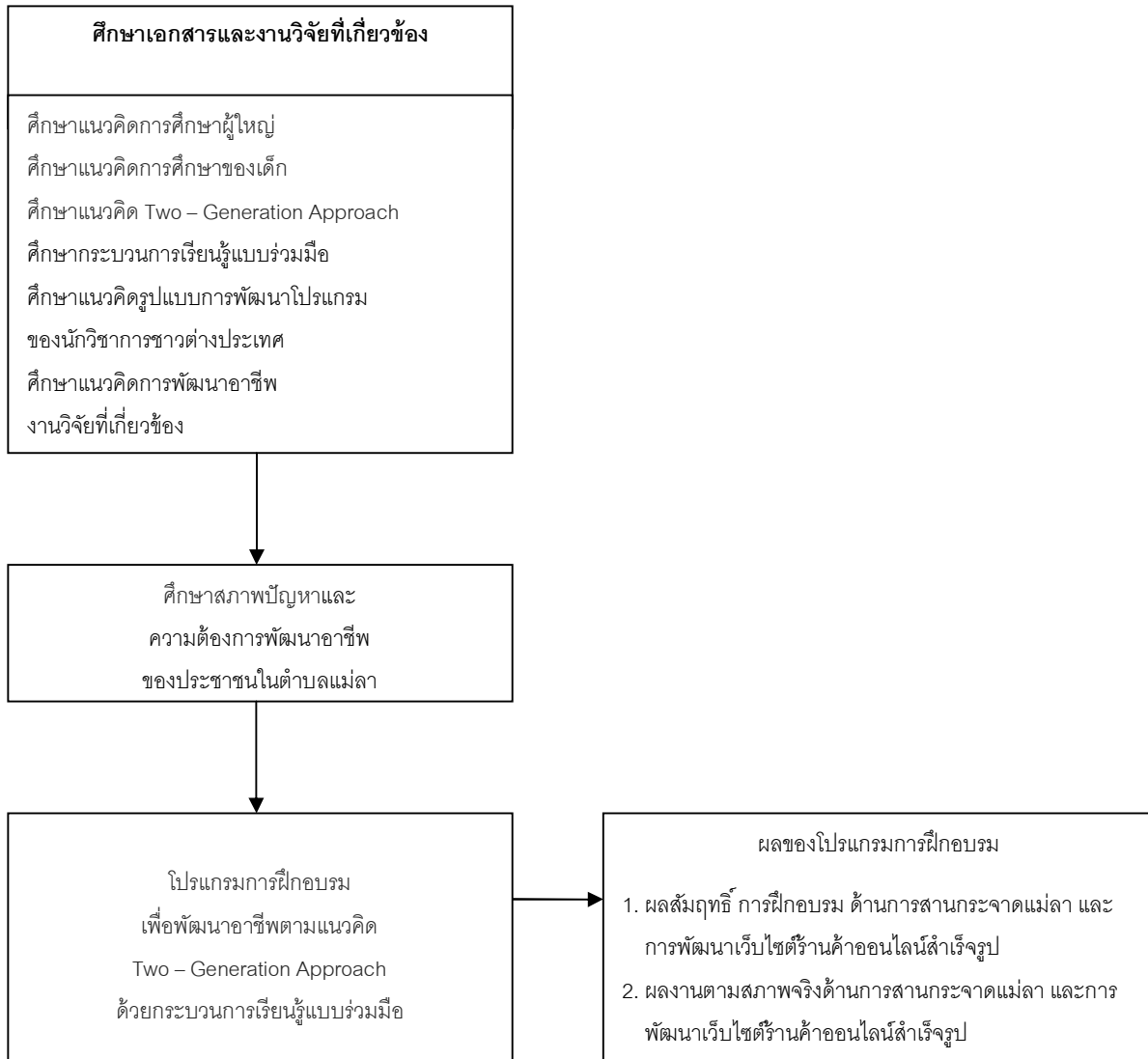
ดังนั้นการนำแนวคิด Two-Generation Approach มาประกอบการฝึกอบรมครั้งนี้ จะประสบความสำเร็จได้

ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก โดยนำกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมาจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ (Cooperative Incentive Structure) ในรูปแบบของกลุ่มบุคคล ตั้งแต่ 2 คน ที่ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น (David. 2000: 5) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเตรียม 2. ขั้นสอน 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4. ขั้นตรวจสอบผลงาน 5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมิน ผลการทำงานกลุ่ม (วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์. 2542: 35)

จากปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบท ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ แนวทางหนึ่งช่วยแก้ปัญหาความยากจน คือ การยกระดับรายได้ของประชาชนให้ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักปรัชญาพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทีมงานกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญและคนในพื้นที่เพื่อทำการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดและกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบโปรแกรม ขั้นตอนที่ 5 การนำโปรแกรมไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลโปรแกรม ขั้นตอนที่ 7 การรายงานคุณค่าของโปรแกรมตลอดจน นำแนวคิด Two-Generation Approach ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาคน 2 วัยพร้อมกัน ทั้งผู้ใหญ่และเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยเพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กได้เรียนรู้เรื่องการประกอบอาชีพ และส่งเสริมเด็กให้ได้รับการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตลอดจนเป็นการสร้างความรักความผูกพันกันในครอบครัว โดยนำขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบด้วย 5 ขั้นตอน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมครั้งนี้ เพื่อช่วยให้การฝึกอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปด้วยดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two - Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน สภาพ ปัญหาและ ความต้องการพัฒนาอาชีพของประชาชนในตำบลแม่ลา สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. เพื่อประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชน ตำบลแม่ลา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,356 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลแม่ลา จำนวน 65 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีพ

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน กำหนดแผนการทำงานร่วมกัน

3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับสำหรับการทดลองและประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ การฝึกอบรม ด้านการสานกระจาดแม่ลา และการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูป

2. ผลงานตามสภาพจริงด้านการสานกระจาดแม่ลา และการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ของนักวิชาการชาวต่างประเทศ ได้แก่ เบียล; บราวน์; พาวเวอร์; และจอห์นสัน (Beal ; Blount; Powers; & Johnson. 1966). บูน (Boone. 1985); บอย (Boyle. 1981); แฟร์ (Freire. 1970); ฮูล (Houle. 1972); คิดด์ (Kidd. 1973); โนลส์ (Knowles. 1970); ลิปปิต;

วัตสัน; และเวสเลย์ (Lippitt; Watson; & Westley. 1958); และไทเลอร์ (Tyler. 1971) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพ เป็นการศึกษาสภาพปัญหา ประกอบด้วย ด้านประชากร ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านอาชีพและรายได้ ด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยี และความต้องการในการพัฒนาอาชีพ ด้านเกษตรกรรม ด้านคนกรรม ด้านศิลปกรรม ด้านหัตถกรรม โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักปรัชญาพื้นฐานทางการศึกษา เป็นการศึกษาเอกสารปรัชญาการศึกษา ผู้ใหญ่ ประกอบด้วย ปรัชญาการศึกษาเสรีนิยมพัฒนาการนิยม พฤติกรรมนิยม มนุษยนิยม ปฏิรูปนิยมแล้ว นำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดหลักปรัชญาให้สอดคล้องกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทีมงานกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญและคนในพื้นที่เพื่อทำการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดและกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน เป็นการสนทนากลุ่มเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกัน ด้านคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เวลา สถานที่ โดยผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบโปรแกรม ประกอบด้วย เป็นการร่างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการฝึกอบรม 4) การจัดกิจกรรม 5) รูปแบบการเรียนรู้ 6) วิธีการฝึกอบรม 7) สื่อและอุปกรณ์ 8) งบประมาณ 9) คุณค่า หรือ ประโยชน์ที่ได้รับ 10) การประเมินผล และนำร่างโปรแกรมการฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการฝึกอบรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้โปรแกรม เป็นการนำโปรแกรมการฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ประกอบด้วยผู้ใหญ่จำนวน 10 คน และเด็กซึ่งเป็นลูกหลานของผู้ใหญ่ จำนวน 10 คน โดยความสมัครใจเข้ารับการอบรม

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินโปรแกรม เป็นการสร้างแบบประเมินโปรแกรมการฝึกอบรม ตามโมเดลชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ประกอบด้วย

1. การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินด้าน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ วิทยากร วัน และเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโปรแกรมการฝึกอบรม

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินด้านแนวคิด Two – Generation Approach ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นสอน 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงาน และ ด้านการวัดผลและประเมินผล ระดับความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินด้านแนวคิด Two – Generation Approach และการประเมินผลผลิตที่ได้รับจากการฝึกอบรม โดยพิจารณาจากคะแนนการวัดด้านความรู้และการประเมินผลงานตามสภาพจริง

นำแบบประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ได้ตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ และค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แต่ละรายการอยู่ระหว่าง 0.57 – 1.00

ขั้นตอนที่ 7 การรายงานคุณค่าของโปรแกรม เป็นการรายงานคุณค่าให้ผู้มีอำนาจสูงสุด ได้รับทราบด้วยเอกสารการรายงานผลโปรแกรมการฝึกอบรม โดยการนำแนวคิดของ บอย (Boyle, 1981) และนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 – 6 มาประกอบการรายงานผล ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) งบประมาณ 5) ประโยชน์ที่ได้รับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพ
2. แบบสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน
3. แบบทดสอบวัดความรู้ก่อน และหลังการฝึกอบรม ด้านการสานกระจาดแม่ลา และการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูป
4. แบบประเมินผลงานตามสภาพจริงด้านการสานกระจาดแม่ลา และการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูป
5. แบบประเมินโปรแกรมการฝึกอบรม โดยประยุกต์ใช้โมเดลชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อน และหลังการฝึกอบรม ด้วย สถิติ t-test for *Dependent Samples*

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลงานตามสภาพจริง โดยใช้คะแนนเฉลี่ย

5. วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินโปรแกรมการฝึกอบรม โดยประยุกต์ใช้โมเดลชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 's CIPP Model) โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการฝึกอบรม 4) การจัดกิจกรรม 5) รูปแบบการเรียนรู้ 6) วิธีการฝึกอบรม 7) สื่อและอุปกรณ์ 8) งบประมาณ 9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ 10) การประเมินผล

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้

2.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.85 และหลังเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อน – หลังเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินตามสภาพจริงการสานกระจัดแม่ลา พบว่า โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาผลงานของแต่ละกลุ่ม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรม 6 กลุ่ม มีผลงานการสานกระจัดแม่ลา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สำหรับ 4 กลุ่ม มีผลงานการสานกระจัดแม่ลา มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้

2.3 ผลการประเมินตามสภาพจริงการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com พบว่า โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาผลงานของแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน

7 กลุ่ม มีการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สำหรับ 3 กลุ่ม มีการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้

3. ผลการประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$ $SD = 0.13$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับดีมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.88$ $SD = 0.17$) รองลงมาด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.70$ $SD = 0.20$) ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.62$ $SD = 0.43$) และด้านตัวป้อนเข้า ($\bar{X} = 4.52$ $SD = 0.22$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในส่วนของด้านผลผลิต พบว่า การจัดกิจกรรม ฝึกอบรมพร้อมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาการฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น และ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมพร้อมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยส่งเสริมให้ครอบครัวเกิดความผาสุก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$ $SD = 0.00$)

ภาพประกอบ 2 โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด
Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

อภิปรายผล

1. ผลการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามภาพประกอบที่ 2 โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการฝึกอบรม 4) การจัดกิจกรรม 5) รูปแบบการเรียนรู้ 6) วิธีการฝึกอบรม 7) สื่อและอุปกรณ์การฝึกอบรม 8) งบประมาณ 9) คุณค่า หรือ ประโยชน์ที่ได้รับ 10) การประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างโปรแกรมอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีพเพื่อให้ทราบ

ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้านตำบลแม่ลา จากนั้นนำมาสนทนากลุ่มเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยให้การฝึกอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปด้วยดี มีการสัมภาษณ์เนื้อหาในการฝึกอบรม จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการสานกระจัดแม่ลา จึงทำให้เนื้อหา มีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมตามเนื้อหา โดยการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ร่วมกันตลอดจนมีการประเมินผลงานตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมของนักวิชาการชาวต่างประเทศ (Beal; Blount; Powers; & Johnson.1966; Boone.1985); Boyle. 1981; Freire.1970; Houle.1972; Kidd. 1973; Knowles.1970; Lippitt; Watson; & Westley. 1958; Tyler. 1971) และเมื่อนำร่างโปรแกรมการฝึกอบรมให้

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ได้ตรวจความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการฝึกอบรมผลการประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการฝึกอบรมแต่ละรายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกรายการ (IOC อยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00) ทำให้มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.85 และหลังเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก

1) โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการฝึกอบรม 4) การจัดกิจกรรม 5) รูปแบบการเรียนรู้ 6) วิธีการฝึกอบรม 7) สื่อและอุปกรณ์การฝึกอบรม 8) งบประมาณ 9) คุณค่า หรือ ประโยชน์ที่ได้รับ 10) การประเมินผล สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมของนักวิชาการชาวต่างประเทศ (Beal; Blount; Powers; & Johnson. 1966; Boone. 1985); Boyle. 1981; Freire. 1970; Houle. 1972; Kidd. 1973; Knowles. 1970; Lippitt; Watson; & Westley. 1958; Tyler. 1971) และได้ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ตรวจความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการฝึกอบรมผลการประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการฝึกอบรมแต่ละรายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกรายการ (IOC อยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00) ดังนั้นเมื่อนำโปรแกรมการฝึกอบรมไป

ทดลองใช้ จึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหลังการฝึกอบรม โดยพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของเอกจิตรา ใหญ่สว่าง (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงสมรรถนะ เพื่อพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของตัวแทนประกันวินาศภัยผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงสมรรถนะ เพื่อพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพตัวแทนประกันวินาศภัย เมืองค้ประกอบโปรแกรม 9 ด้าน คือ 1) เป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) กลุ่มเป้าหมาย 4) หลักสูตรและเนื้อหา 5) สื่อการเรียนการสอน 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) แหล่งความรู้ 8) สภาพแวดล้อม 9) การวัดและประเมินผล และผลการทดลองของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงสมรรถนะ พบว่า ตัวแทนประกันวินาศภัย มีสมรรถนะวิชาชีพ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ทศนคติ และ 4) ความพร้อมในด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงสมรรถนะ สูงกว่าก่อนร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงสมรรถนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การนำแนวคิด Two-Generation Approach มาสร้างโปรแกรมการฝึกอบรม ด้วยการนำคนสองวัยระหว่างผู้ใหญ่และเด็กมาเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น ไม่เกิดการขิงอาย กล้าแสดงออก สอดคล้องกับแนวคิดของ บาร์ซซาร์ (Barczak. 2014: Online) ได้กล่าวว่า "Two-Generation Approach" เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นสำหรับผู้ใหญ่และเด็กเป็นการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็กช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้แก่พวกเขาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมิทธิ (Smith. 2014: Online) ได้กล่าวถึง Two-Generation Approach เป็นวิธีการพัฒนาคนสองวัยในด้านการศึกษา ส่งเสริมผู้ใหญ่ให้มีความรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้น และเด็กมีความรู้ด้านวิชาการ และมีความพร้อมในการศึกษาระดับประถมศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมรี่; และออสติน (Mary; &

Austin, 2013 : Abstract) ได้ทำวิจัย กรณีศึกษา การสนับสนุนครอบครัวในโครงการ Two-Generation ผลการวิจัย พบว่ากลยุทธ์ Two-Generation ช่วยสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพและการศึกษาของเด็กให้ดีขึ้น

3) การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พี่พวาคัดยกัน สอดคล้องกับ วัฒนธรรม (2542: 34) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศราวุฒิ จินตนาสุนทรศิริ (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและทฤษฎีการสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษานอกระบบมีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2. ผลการประเมินตามสภาพจริงการสานกระจัดแม่ลา พบว่า โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาผลงานของแต่ละกลุ่มพบว่า พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรม 6 กลุ่ม มีผลงานการสานกระจัดแม่ลา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สำหรับ 4 กลุ่ม มีผลงานการสานกระจัดแม่ลา มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี 6 กลุ่ม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเพศหญิงและมีประสบการณ์ด้านการทำจักสานสำหรับกลุ่มที่อยู่ในระดับพอใช้ 4 กลุ่ม พบว่า ผู้เข้ารับ

การฝึกอบรมเป็นเพศชายและไม่มีประสบการณ์ด้านการทำจักสาน สรุปได้ว่า เพศ และประสบการณ์มีอิทธิพลต่อคุณภาพของผลงานการสานกระจัดแม่ลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ คิงเกอร์ (Klinger, 1990 : Abstract) ได้ทำวิจัยเรื่องกรณีศึกษาโปรแกรมฝึกอบรมบุคลากรทางคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ใหญ่พิการในวิทยาลัยชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดกลุ่ม คือ เพศ และ ประสบการณ์

2.3. ผลการประเมินตามสภาพจริงการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com พบว่า โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาผลงานของแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 7 กลุ่ม มีการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สำหรับ 3 กลุ่ม มีการพัฒนาเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์สำเร็จรูปกับ www.lnwshop.com มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้เนื่องจากการนำแนวคิด Two-Generation Approach มาสร้างโปรแกรมการฝึกอบรม ด้วยการนำคนสองวัยระหว่างผู้ใหญ่และเด็กมาเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น ไม่เกิดการเขินอาย กล้าแสดงออกถึงแม้ว่าผู้ใหญ่จะขาดประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และการใช้อินเตอร์เน็ต แต่ผู้ใหญ่ก็สามารถเรียนรู้ได้โดยการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแมรี่; และออสติน (Mary; & Austin, 2013: 15) ได้กล่าวถึง Two-Generation Approach เป็นวิธีการสนับสนุนเพื่อพัฒนาคนสองวัย และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฮาร์ดานี (Hardani, 2005 : Abstract) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนผู้ใหญ่สำหรับการจ้างงานหลักสูตรและเนื้อหาที่จัดสำหรับผู้ใหญ่อายุ 20-67 ปี ซึ่งมีทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์น้อยมาก ผลการวิจัย พบว่าการวัดทักษะของผู้เรียนผู้ใหญ่หลังการได้รับโปรแกรมฝึกอบรมสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงให้เห็นว่าทักษะการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์มีประโยชน์ต่อผู้เรียนผู้ใหญ่และผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้

3. ผลการประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านผลผลิต รองลงมาด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านตัวป้อนเข้า ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในส่วนของด้านผลผลิต พบว่า การจัดกิจกรรมฝึกอบรมพร้อมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาการฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น และการจัดกิจกรรมฝึกอบรมพร้อมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยส่งเสริมให้ครอบครัวเกิดความผาสุกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันเอสเฟิน (Gruendel, 2014: 5; citing Ascend at the Aspen Institute) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ Two – Generation Approach ด้วยการให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการฝึกอบรมให้เกิดขึ้นในอาชีพสำหรับผู้ใหญ่การสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อให้ครอบครัวเข้มแข็ง และมีที่อยู่อาศัย การมีสุขภาพที่ดีและสุดท้ายคือความผาสุกของครอบครัวและสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อินแฟนเต (Infante, 2001 : Abstract) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความผาสุกและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของปู่ ย่า ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลต่อลูกหลานในครอบครัวที่มีคนสองวัย โดยทำการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความผาสุก และสถานภาพทางเศรษฐกิจของปู่ ย่า ที่เพิ่มขึ้นซึ่งมีผลต่อลูกหลาน ในครัวเรือน ที่มีคนสองวัย ผลงานวิจัย พบว่า ความผาสุกของปู่ ย่า มีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญในระดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวสองวัยเกิดความผาสุกด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการสร้างอาชีพเพื่อก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550: ภา) ที่ระบุวิสัยทัศน์ประเทศไทย

มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

หน่วยงานในระดับท้องถิ่นสามารถนำผลการทดลองไปส่งเสริมให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนให้มีการดำเนินการประกอบอาชีพเสริมด้านหัตถกรรม จักสาน อย่างครบวงจร ทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ศิลปกรรม คหกรรม ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลอื่นๆ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2558). รายงานหมู่บ้านชนบทไทย : จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) ปี 2558. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.
- ชาลิตี เขียมศรี. (2549). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมี **วิจารณ์ญาณและทักษะการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับ ตำบล**. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต ค.ด. (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทองสุข วันแสน. (2537). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่สำหรับประชาชน. กศ.ด (การวิจัยและ พัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร กระจับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2541). **ชุดมรดกศิลปหัตถกรรมไทย เครื่องจักสานไทย**. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.
- ศราวุฒิ จินตนาสุนทรศิริ. (2554). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือใน **การเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและทฤษฎีการสร้างความรู้สำหรับนักศึกษา การศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร**. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต ค.ด. (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ โรงเรียน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ (พ.ศ.2550 - 2554)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- (2558). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2556**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2558). **บรรยายสรุปประจำปี 2557**. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). **หนังสือเรียนสาระการประกอบอาชีพ รายวิชาการพัฒนาอาชีพใหม่มีความมั่นคง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). **สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2557**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2558, จาก [http : www. service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ ifs57/ SumResult57](http://www.service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ifs57/SumResult57).
- สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง. (2558). **ประกาศสำนักทะเบียนกลางเรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานทะเบียนราษฎร**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2558, จาก [http : www.stat.bora.dopa.go.th/stat/sumyear](http://www.stat.bora.dopa.go.th/stat/sumyear)
- อุทัย หิรัญโต. (2531). **หลักการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.

- เอกจิตตรา ใหญ่สว่าง. (2554). **การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงสมรรถนะ เพื่อพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของตัวแทนประกันวินาศภัย**. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต ค.ด.(สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Ascend at the Aspen Institute. (2014). **Investing in hope: a two-generation approach to asset building**. Retrieved June 1, 2015, from http://www.cfed.org/assets/pdfs/investing_in_hope.
- Barczak, Monica . (2014). **Two-generation approaches: a promising strategy for fighting poverty**. Retrieved June 1, 2015 from <http://www.spotlightonpoverty.org/exclusive> commentary.
- Beal, G. M., R. C; Blount, R. C. ; Powers ; and W. J. Johnson. (1966). **Social action and interaction in program planning**. Ames: Iowa State University Press.
- Boone, Edgar J. (1985). **Developing programs in adult education**. Illinois : Waveland Press, Inc.
- Boyle, Patrick G. (1981). **Planning better programs**. New York : Mc Graw-Hill.
- David, McConnell. (2000). **Implementing computer supported cooperative learning**. 2nd ed. London : Kogan Page Limited.
- Freire, P. (1970). **Pedagogy of the oppressed**. New York: Herder and Herder.
- Gruendel , Janice M. (2014). **Two (or more) generation frameworks : A look across and within**. Retrieved June 1, 2015, from http://www.cga.ct.gov/coc/PDFs/two-gen/report_gruendel.
- Hardani, Brenda S. (2005). **Developing a computer training program to prepare adult learners for employment**. California State University Dominguez Hills.
- Houle, C. (1972). **The design of education**. San Francisco: Jossey-Bass, Publishers.
- Infante, Juana M. (2001). **Social and economic status and well being of grandmothers raising grandchildren in skipped generation families**. Los Angeles : California State University.
- Johnson, David W ; & Johnson , Roger T. (1987). **Learning together and alone**. 2nd ed. New Jersey : Prentice – Hall , Inc.
- Kidd, R. J. (1973). **How adults learn**. New York: Association Press.
- Klinger, Kathleen Holland. (1990). **A case study of a personal computer training program for disabled adults in a community college**. San Diego : United States International University.
- Knowles, M. S.(1970). **The modern practice of adult education: andragogy versus pedagogy**. New York: Association Press.
- Lippitt, R. L.; J. Watson; & B. Westley. (1958). **The dynamics of planned change**. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.
- Mary, Leah ; & Austin , Saroja . (2013). **A case study : family support in a two generation program**. Pennsylvania : the University of Pennsylvania.
- Roberts, Brandon. (2014). **The working poor families project**. Retrieved June 1, 2015, from <http://www.workingpoorfamilies.org>.

Smith, Tara. (2014). **Two-generation strategies for expanding the middle class**. Texas : The University of Texas at Austin.

Saunders ,Katherine . (2014) **Toward a two-generation approach: innovative strategies to improve education and training for parents**. retrieved June 1 , 2015 , from [http : www. evolution.com/ opinions/two-generation-approach-innovative-strategies](http://www.evolution.com/opinions/two-generation-approach-innovative-strategies).

The Annie E. Casey Foundation. (2014). **Creating opportunity for families a two-generation approach**. Retrieved June 1 , 2015 , from [http : www.aecf.org/resources/creating-opportunity-for-families](http://www.aecf.org/resources/creating-opportunity-for-families).

Tyler, R. W. (1971). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago: University of Chicago Press.